

Zunḡwire á wakita na a puwantaa Paul ge TIMAUTE

Ga use á Paul ge Timaute

¹ Wakita na yá anḡkwa á puwetá ba iya Paul, ya slebela á Yaisu *Almasiihu na mí fete tama á miya áte ḡane na. Ya slebela-aara adaba ta eksisaa ba itare antara Dadaamiya Slelyamilya.

² Yá anḡkwa puwaktá ge ekka Timaute, ekka na gakevge ba seke egdza-aaruwa, adaba ka fetare áte Yaisu Almasiihu ázeruwa. Eddemiya Dadaamiya antara Yaakadada Yaisu Almasiihu, a magarakánmaga ḡgurna, a zarakvaarze, a varakteva hairire.

Faufa hyema, tsahauka názena á zlaleka an elva á Dadaamiya

³ Am sarte na yá zlalá á dem Makiduniya keni, ndza ya bakánba geni njinja am Aifaisus. Kina keni ya bakánba zlaḡe adaliye: njinja á ba áhuwa, geni ká piyaterantá ka ge emnde na tá kwaraterse názena á zlaleka an elva á Dadaamiya na ge emnde.

⁴ Ká baterná ka geni a yaránya shunḡula á labare á eggye-aha an ervaunḡde-aatare bademme na. A yaránya pákyá *kergema á eggye-aha baaka halavuwa-aara dekiḡeki na. Adaba á melateruka ge emnde dekiḡeki ge mága namaari á Dadaamiya, á saterá ba gá jawe

ge emnde. Namaari á Dadaamiya ɲanna wá, mí dise á ba an fetarfire á miya áte ɲane.

⁵ Dalila una ni ká de bateraná ka una ɲanna maa, ba geni a wayarwaya an emnde an ervaunɗe-aatare palle. Ge wáyá emnde umele keni maa, ervaunɗe-aatare a gevge an bara, tá maga ba duksa shagera na á kataná Dadaamiya na, antara tá fetarfe á ba an jirire.

⁶ Emnde umele wá, dzalarevdzále áte unɲule á jirire, yaranya mága shagerire ɲanna, tá shunɲula ba elva-aha na baaka nampire-aara ɗekideki na.

⁷ Wayarwáya geni tá gevge malum-aha á *tawraitá, tá kwaraterse ge emnde á ba an ndzedá, amá ba itare keni tá cenánka duksa ɲanna tá ndahaná ba itare an we-aatare, tá ámbera kwaraterse ge emnde na.

⁸ Diyamidiya ganakini shairiya-aha á Dadaamiya wá, shagera má ura á eɗɗaba an unɲule-aara.

⁹ Diyamidiya geni Dadaamiya wá, a saterán ge emnde a jirireka shairiya-aha-aara, amá ge emnde na kwalarefkwale ɗaba ɲane. A saterán ge emnde na baaka lyáwá á Dadaamiya am ervaunɗe-aatare, ge emnde na ta feka zherwe áte ɲane, antara emnde a mága haypa, antara ge emnde na ta epsawa názu a ndahanaa wakita-aara, antara ge emnde a ceba shifa á dada-aha-aatare antara mama-aha-aatara, ge emnde a ceba shifa á emnde bademme.

¹⁰ Zlabe ádaliye: Dadaamiya a sateraa shairiya-aha-aara ge emnde a mága gwardzire, antara emnde na tá zlava an zala-aha umele ba

seke itare ge muksire; ge emnde na tá ila emnde ge de valateraa am Tate Umele, ira ge emnde a fida. Dadaamiya a saa shairiya-aha-aara wá, adaba bademme á duksa-aha na á badza názu a kwaramisaa nane.

¹¹ Bademme á duksa-aha nanna wá, á kwaramisá ba labare á higa, elva a Yaisu *Almasiihu. Labare á higa nanna wá, á sawa áza Dadaamiya Saksage, ba nane una edda á barka, a fiyaare de balaterá labare á higa nanna ge emnde.

Paul á gálá Dadaamiya adaba ngurna na a magannaa nane

¹² Yá anƙwa slafaná we-aaruwa jipu ge Yaakadada Yaisu *Almasiihu, adaba diyeddiye ganakini watse yá maganá slera-aara an ervaunƙe-aaruwa palle, daaci a naba eksise, a give slebela-aara. Adaliye yá slafaná we-aaruwa adaba ndzedá na anƙwa á vitá nane am slera nanna.

¹³ Werre wá, ndza kwakya elva yaiyaihe na ya velyanaa ya áte nane, ya naba zlazla zhera-aara, antara ba zladá keni fanaterarfe ge emnde-aara. Bademme á una nanna, aley Yaisu Almasiihu a naba zivaarhe, adaba zlaƙe fantarka áte nane, ndza diyanka názu ya maganaa ya.

¹⁴ Yaakadada Yaisu wá, magiyánmaga ngurna kwakya. A naba vite fetarfire, antara wáyáva ganakini yá wayetewayá nane.

¹⁵ Náwa elva a jirire na baaka arge nane ƙeƙideƙi, shagera tá lyevaalya emnde bademme an ervaunƙe-aatare palle: Yaisu Almasiihu a sawhe á sem duniya, a se lyá emnde a mága

haypa, kwakya-aara ba iya edda á mága haypa ɲanna.

¹⁶ Amá Yaisu Almasiihu wá, ba iya na janateruje ge emnde baɗemme an haypa na keni, a naba zivaarhe. De katafke keni, á maraterná an una ɲanna ge emnde ganakini ɲane wá, slearvaunɗe jipu, a fartarfe áte ɲane, tá shansha shifa na á zleka na.

¹⁷ Dadaamiya wá, ma vaatara keni Sleksa ba ɲane palle. ɲane aɲkwa ba jirire, amá ura á nánka an ice. Ba ɲane una Dadaamiya, ɓaaka kalle-aara. Emnde baɗemme a galargálá ba ɲane palle. *Aamin.

¹⁸ Ekka Timaute wá, gakevge ba seke egdza-aaruwa. Daaci náwa elva na yá bakaná ya: Elva na ta ndanaa nabi-aha werre na wá, ɲanaaɲa elva ɲanna ba shagera am ire á ɲa, lauktu ká de tsaatse an dzaɲɲaɲire.

¹⁹ Ma vaatara keni tsaatse á ba áte fetarfire á ɲa, a demka duksa á ɓaakire á zherwe á dem ervaunɗe á ɲa. Emnde umele wá, cenarka názu á baterná ervaunɗe-aatare. Adaba una ɲanna, garevge yiyiye an Dadaamiya.

²⁰ Náwa tara Himainaiyus, antara Alaikzandere ta dɓabete sera á emnde ɲanna. Adaba una ɲanna yanateraaya am erva á Shaitaine, geni a sharánsha enkale-aatare, lauktu watse tá dalika á valya elva yaiyaihe áte Dadaamiya.

2

Melawaterumele ge emnde baɗemme an maduwa-aha á kure

¹ Duksa zuññwe na yá bakurná ya ge kure emnde a fetarfe wá: melawaterumele ge emnde bademme an maduwa-aha á kure. Nalawateruñale Dadaamiya an slafa we á kure campaukkwe, adaba názu á magaterná ñane ge itare.

² Magaumága maduwa arge slekse-aha, antara male-aha umele na tá an hakuma na bademme, ganakini mí njinja an lampire, mí njinja an hairire am larde á miya. Má shamiyánsha una, lauktu mí shá fa-zherwe áte Dadaamiya, mí njá an lyawa-aara am ervaunđe.

³ Mága maduwa arge emnde wá, shagera jipu. Adaba á higarhiga Dadaamiya Slelyamilya.

⁴ Adaba ñane wá, wayaawaya emnde bademme tá diyeddiye jirire á elva-aara, tá fetarfe, tá lyelye shifa-aatare.

⁵ Adaba baaka Dadaamiya umele, sey ba palle. Slemela emnde antara Dadaamiya keni sey ba palle. Ñane keni ba urimagwe, ba ñane una Yaisu *Almasihu.

⁶ A se yaa shifa-aara, geni á lyelye emnde bademme am sarte na a wayetaa Dadaamiya na. An emtsa-aara ñanna wá, á maraterán ge emnde geni Dadaamiya wayaawaya á lyelye emnde bademme.

⁷ Adaba una ñanna, Dadaamiya a give slebela-aara, geni yá de balaterá elva ñanna ge emnde á larde umele, yá de kwaratersekware jirire á elva ñanna, geni itare keni a fartarfe áte ñane. Una yá ndaha ba jirire, icaneka fida ðekideki.

⁸ Daaci duksa na yá kataná ya wá, ma am tate-ara keni yá kátá zala bademme tá welaavewe

an mága maduwa. Amá wá, sey ervaunđe-aatare an bara, an ekhya, baaka ga jawe keni am dagave-aatare.

⁹ Ge njwasha keni maa, yá kátá tá nguḍa patele-aatare ba deydey-aara, a magarka jeba á nguḍa patele na ni tá maganá an niya, ganakini a zhararaterzhara emnde bademme na. Zlaḅe ádaliye wayanka tá keḍa sarte-aatare bademme ba ge tataya ndera ire an lawa gergere, antara nguḍa náza ngelawire, antara tataya kacakaca na zlazlada jipu na. Amá, a tsekwartsekwa kazlaṅa-aatare an unṅule-aara.

¹⁰ Ngelawire-aatare ge itare wá, a gevge an mága shagerire. Zlaya-aatare ba una ṅanna ge njwasha na tá an lyawa á Dadaamiya am ervaunđe.

¹¹ Daaci, máki kwá aṅkwa tsaha duksa á katafke á Dadaamiya wá, a njarinja njwasha ba tsekadḍe, a magarmaga fesarfire an ervaunđe-aatare bademme.

¹² Vananteka ya baráma ge mukse ganakini á kwaratersá ṅane duksa ge zala, bi á geva male ṅane arge itare, amá a njinja ba tsekadḍe.

¹³ Adaba Dadaamiya a nderaa ba Naadama zunṅwe, lauktu a nderaa Hawwa.

¹⁴ Zlaḅe ádaliye maa, Shaitaine a de janaa eṅkale ge Naadama ka, amá a de janaa eṅkale ba ge mukse. Daaci ba mukse una fansarka ge Dadaamiya.

¹⁵ Amá mukse wá, á de shá shifa áza Dadaamiya adaba egdzara na á yáná ṅane. Amá wá, sey á fetarfe áte ṅane, á maga wayavire áte emnde, á maga názena á kataná Dadaamiya, ira

zlalava shagera.

3

Male am aiklaisiya

¹ Nawa elva yaikke, jirire zlaɓe ádaliye: Edda una wayaawaya mága slera á gev male am aiklaisiya wá, slera shagera una á kataná ñane.

² Male am aiklaisiya wá, sey zlalava-aara a gevge ba kalkale, ɓaaka duksa mándzawe am ñane. Edda á mukse palle. A gevge edda una á kwarukware vuwa-aara am duksa baɗemme, slenkale am duksa na a maganaa ñane baɗemme, a gevge edda á daradza, a gevge slelyiya wayve-aha am mba-aara an higa, a gevge slediya ge kwaraterse duksa an unɓule-aara ge emnde.

³ Male am aiklaisiya wá, a gevka slembazla, bi sledagala, bi slegá jawe, bi slewáyá nalmane, amá a gevge slefarvaunɗe.

⁴ Zlaɓe ádaliye sey edda una ni a kwarukware huɗe á há-aara keni, egdzara-aara tá cená elva-aara, tá fansarfe an ndzeɗa-aatare baɗemme.

⁵ Yá ndahaná aɗaba uwe una? Aɗaba má edda-aara diyaaka kwara huɗe á há-aara, á de tsanmaare estara kena ge aiklaisiya á Dadaamiya?

⁶ Zlaɓe ádaliye: A gefka edda una a fetaare ba herzhe na áte Yaisu *Almasiihu, geni a demka am gala ire. Máki estuwa wá, shairiya-aara á de gev ba palle an náza á Shaitaine.

⁷ Edda una gevge male am aiklaisiya wá, a shánsha seydire shagera á sawa áza emnde na ta ágashe geni shagera zlalava-aara. Má ɓaaka

una ɲanna wá, tá de epsawepsawa emnde, daaci á de demda am erva á Shaitaine zlaɓe adaliye.

Emnde a sawari á aiklasiya

⁸ Daaci, ba duksa palle ge emnde a sawari á aiklasiya keni. Sey a garevge emnde na shagera zlalava-aatare, a garevka emnde na tá an nara bu-buwa. A garevka emnde a mbazla, bi emnde a gá nalmane an zlerma.

⁹ Itare wá, a tsaraatse á ba áte elva a fetarfire na a kwaramisaa Dadaamiya am wakita-aara na palle, a magarmága názena á kataná Dadaamiya.

¹⁰ Zlaɓe ádaliye: Lauktu kwá dzera emnde a sawari á aiklasiya wá, sey kwá zlauzle am gya hala-aatare emtsaafé. Má shakuránka duksa mándzawe am itare wá, lauktu kwá faterar slera ɲanna.

¹¹ Nwasha-aha-aatare keni maa, a garevge ba ɲwasha na ni shagera zlalava-aatare na. A garevka emnde a paysaɗa, bi emnde a mbazla. Itare wá, a garevge emnde na dzayye ervaunɗe-aatare am duksa baɗemme.

¹² Slesawari á aiklasiya wá, mukse-aara sey ba palle, diyaadiya tsatermaare ge egdzara-aara, antara huɗe á há-aara baɗemme.

¹³ Emnde a sawari á aiklasiya wá, má shagera slera-aatare wá, tá an daradza jipu áza emnde. Itare tá dzegwándzegwa ndaha elva á Yaisu *Almasiihu ba parakke á katafke á emnde, aɗaba fartarfe an unɲule-aara.

Jirire á elva na a samiyansaa Dadaamiya

¹⁴ Yá tama dezeńá ba herzhe na, amá keni náwa yá puwakte nalmesheri na wá,

¹⁵ ganakini ma danaaka watsewatse keni, ká naba diyeddiye geni tá njá estara emnde na tá am huđe á há á Dadaamiya. Huđe á há á Dadaamiya ɲanna wá, amaana aiklaisiya á Dadaamiya, Dadaamiya na ni aɲkwa ba jirire na. Aiklaisiya ɲanna wá, á ɲaná ba ɲane jirire á Dadaamiya, ba seke náza á kawé á bere á ɲaná ɲane ire á bere na.

¹⁶ Elva na ni a samiyansaa Dadaamiya am nadina á miya na wá, elva a jirire jauje ge duksa na am duniya baɗemme, baaka ura á gan jawe ɗekideki. Elva ɲanna ba Yaisu *Almasiihu:

ɲane a naba gev urimagwe, a maresaa ba Sheɗekwe Cufedde geni ɲane slejirire, malika-aha keni naránna, emnde keni balarsebale waazu-aara am larde-aha gergere, emnde kwakya fartarfe áte ɲane am duniya, daaci a eksante ge Dadaamiya á dem samaya, á dem tate na an daradza jipu na.

4

Má herzhapteherzhe zla á duniya, emnde umele tá de yá fetarfire

¹ Sheɗekwe á Dadaamiya a enndaha ba parakke, geni má herzhapteherzhe zla á duniya wá, emnde umele tá de yá fetarfire, tá de cena elva á emnde na keɗateraakeda shaitaine, tá de ɗabete shagerkire na a kwaratersaa shaitaine ge emnde ɲanna.

² Emnde a fida ɲanna baaka jirire-aatare dekideki, gaaga shaitaine ervaunɗe-aatare, tá de kedáterá ba itare emnde áte unɲule a jirire.

³ Ta bantsa emnde ɲanna: Ba gá mukse keni shagerka. Zlaɓe ádaliye, tá aɲkwa piyaterante ge emnde geni a zarka náza za-aha umele aɲkwa gergere. Amá Dadaamiya a nderaa náza za gergere wá, ba geni tá de záná emnde. Daaci emnde na fartarfe, diyareddiye jirire á Dadaamiya wá, ta naba za duksa ɲanna, má slafarannaaslafa we-aatare ge Dadaamiya.

⁴ Adaba bademme á názu a nderanaa Dadaamiya shagera, baaka una laake am hufe-aara, má mí lyiyaná an slafa we á miya ázenjara.

⁵ Adaba elva á Dadaamiya, antara maduwa am zhera-aara á ganvege náza za ɲanna cufedde.

*Sleslera á Yaisu *Almasiihu an jirire*

⁶ Naba kwaratersekwere elva ɲanna ge egdzar mama-aha á miya emnde a fetarfe, ká gevge sleslera á Yaisu *Almasiihu á ba an jirire, ká gevge ndzendzedá áte unɲule á Dadaamiya, adaba ɲakanaaɲa jirire an ervaunɗe á ɲa palle, hyemhye elva-aara am vuwa á ɲa.

⁷ Yanánka ervaunɗe á ɲa ge narwandza-aha na á melakuka dekideki áte unɲule á Dadaamiya na. Ekka wá, ma vaatara keni emmága ba názena á kataná Dadaamiya an ndzedá á ɲa bademme.

⁸ Á ba am duniya na keni, edda una aɲkwa á sala vuwa-aara wá, aɲkwa nampire-aara cek-waunɗu. Amá slewava ge maga názena á kataná Dadaamiya wá, kwakya nampire-aara.

Adaba á ba am duniya na keni diyaadiya ganakini á shansha shifa anwaslire, diyaadiya geni shifa nanna á zleka dekidfeki.

⁹ Elva nanna wá, elva a jirire, shagera tá lyeválya emnde an ervaunđe-aatare palle.

¹⁰ Adaba una nanna, má anƙwa wava an ndzedá á miya bademme ge mága slera nanna, adaba mi fete tama á miya áte Dadaamiya na anƙwa ba jirire na. Diyamidiya ganakini ba nane una Slelya emnde bademme, kwakya-aara ba emnde na ta fetaare áte Yaisu Almasihu.

¹¹ Bateránba elva nanna ge emnde, kwaratersekware edfaba-aara keni.

¹² Tsaatse ba dzañdzañe, a farakarka uk-sañwire adaba ka egdzere. Ekka wá, gevge gáráva shagera ge emnde a fetarfe bademme, ma am ndaha elva, ma am zlalava shagera, ma ge waya emnde, ma ge fetaare áte Dadaamiya, ma ge nja cudefde keni, gevge garává shagera ge itare.

¹³ Tsaatse ba shagera ge ndahater wakita á Dadaamiya ba kelaazare, ká palaternaapala sera-aara. Kwaratersekware á ba áte una nanna dem sarte na má danemda ya.

¹⁴ Manƙa slera an hakuma na a vaktaa Dadaamiya na an iga á erva. Adaba vacite nanna nabi-aha á Dadaamiya, ta magaa nabiyyire áte ka, emnde a sawari á aiklaisiya keni ta puwakarhe *erva a barka-aatare.

¹⁵ Una nanna slera á nja, emmága an ervaunđe á nja palle, a naranna emnde bademme ganakini ká anƙwa wálá á ba de katafke.

¹⁶ Effa hyema áte ire á nja, emmága enƙale

am názena ká kwaratersá ka ge emnde na. Yanka una ɲanna dekideki, naba emmága. Má magakanaamaga una ɲanna wá, ká de lyelye shifa á ɲa, antara emnde na tá cenakwaare elva ɲanna keni baɗemme.

5

Slera á Timaute am aiklaisiya

¹ Emgyegwe a zhele wá, valarka an ndzedá. Ma aɲkwa názu a guwa ɲane keni, ndandaha á ba an eɲkale ba seke eddeɲa. Ma dawalaa keni, giyatergiya á ba an eɲkale ba seke egdzar mama-aha a ɲa.

² Ma emgyegwar ɲwasha keni, ba seke mama-aha a ɲa. Máki gyaale-aha, ba seke egdzar mama-aha a ɲa. Gevge edda á jirire á katafke á gyaale-aha ɲanna.

³ Fanufe hyema ge wegyege a mukse na baaka ura-aara ba jirire ge fanu hyema na.

⁴ Má tá aɲkwa egdzara á wegyege a mukse ɲanna bi eggye-aha-ɲara wá, kwaratersekware emtsaade ge egdzara ɲanna fa zherwe áte emnde-aatare. A faranufe hyema ge emmetare, ba seke una ndza ta fateruwa dada-aha-aatare antara mama-aha-aatare hyema ge itare am sarte na zlaɓe ta egdzara mesheshe na. Una ɲanna duksa na á kataná Dadaamiya ázetare.

⁵ Wegyege a mukse na baaka ura-aara ba jirire na wá, ɲane a fetefa tama-aara á ba áte ndzedá á Dadaamiya palle. Vayi vacika á ɲala ba Dadaamiya ge melanumele.

⁶ Amá wegyege a mukse na á maga ba názena á kataná ire-aara na wá, ma zlafe á ba an shifa-aara keni, am ice á Dadaamiya ba seke an emtsa.

⁷ Kwaratersekware elva nanna, a narnaana ba shagera am ire-aatare, geni ma ware-aatare keni a jerka duksa mándzawe am nane.

⁸ Zlafe ádaliye: edda una á fateruka hyema ge vara-aha-nara, sakwa emnde na tá am huđe á há-aara ba ge nane, nane wá, dzalevdzale áte unjule á Dadaamiya, ngulme ba edda una dabaaka Yaisu *Almasiihu d'ekid'eki na arge nane.

⁹ Má ká ankwá farfe zlafe ádaliye ge puwa wegyegwar njwasha áte nalmesheri geni kwá de melaterumele wá, sey ká puwa ba edda una hyephye iva kul unkwáhe, ámaslán ndza zlalaaka á de gá zhele umele.

¹⁰ Adaliye: máki emnde keni ndza hayaran-haya slera-aara, máki ndza a fateru hyema ge egdzara-aara, ndza a lyiya wayve-aha am mba-aatare an unjule-aara, ndza a barater-naabara sera ge emnde a Dadaamiya, ndza a melaterumele ge emnde na ndza ta shaa zladá, máki ndza a magaa ba slera á maggwire.

¹¹ Amá wegyege a mukse na zlafe gyaale á mukse wá, puweka zhara-aara, diyanka ambane watse á wáyá de gá zhele zlafe ádaliye, estuwa demda am fida yaikke, dzalevdzala áte unjule á Yaisu *Almasiihu.

¹² Daaci estuwa tá de nejleka am shairiya, adaba badzaranvebadze elva na ndza ta ndaasa ba itare an we-aatare ganakini wayarka an ga zhele mazla-aara na.

¹³ Zlabe ádaliye: Ma de garka ba zhele umele keni, tá de gev masefe-aha, tá de d̄aba sera á wakyiia á emnde ge ja d̄aba ba dey. Á tsaaka an masefire, tá de bala paysada, tá de bala ice á dem duksa á emnde, tá de dem am elva-aha á emnde ba dey, tá de maga ba názu zlayeka d̄ekideki na.

¹⁴ Ad̄aba una ṅanna maa, wegyege a mukse, má ba zlabe gyaale á mukse wá, wayanwaya geni á de ga zhele ádaliye, á de yaya egdzara-aara, á de fanufe hyema ge huđe á há-aatare, geni a tateraaka barama ge kelaade-aha á miya ge zlazla zhera á miya.

¹⁵ Ad̄aba tá aṅkwa emnde umele-aatare, kertenj dzalarevdzále áte unṅule á Dadaamiya, ta d̄abete Shaitaine.

¹⁶ Mukse a fetarfe wá, máki jerje wegyege a mukse am dagave á vara-aha-ṅara wá, a fanufe hyema ge wegyege a mukse ṅanna, a farka gwatame ṅanna ge aiklaisiia, geni aiklaisiia wá, á fateru hyema ge wegwegwar ṅwasha na baaka emnde-aatare d̄ekideki na.

¹⁷ Nazu yá bakaná ya áte emnde á sawari á aiklaisiia wá, má tá aṅkwa maga slera-aatare an unṅule-aara wá, slafawatera we á kure ba kwakya. Baaka d̄eme seke emnde a bala waazu, antara emnde a kwaraterse wakita á Dadaamiya ge emnde.

¹⁸ Ad̄aba a ba wakita á Dadaamiya: Ngudawanaanuka *japa ge we á dalau má aṅkwa á magakurá slera. A ba ṅane zlabe ádaliye: Sleslera wá, zlayanzlaya ganakini á zuze mbera-aara.

¹⁹ Má ura a se icar sera ge slesawari á

aiklaisiya wá, liyieka elva-aara d'ekid'eki, sey má jerje seyde-aha buwa bi keye.

²⁰ Ge emnde na tá an'kwa maga haypa na wá, naba valaterarvále á katafke á emnde bademme, geni a waterwa lyáwa ge emnde umele.

²¹ Náwa názu yá bakaná ya á katafke á Dadaamiya, antara Yaisu *Almasiihu, antara á katafke á malika-aha na a dzeratersaa ñane na, ñanaañ elva ñanna ba shagera am ire á ña: kuvaka ice á emnde, eggerka emnde d'ekid'eki.

²² Hadzalka ge puware *erva a barka ge ura geni á maga slera á aiklaisiya, amá ká zlauzle am gya hala á edda-aara emtsaade. Ekka wá, dauka ka á dem haypa á emnde d'ekid'eki, ettsufa ire á ña am cufed'dire.

²³ Sheka sey ba yawe danñwe mazla-aara, naba kuke egdza mbazla keni cekwaan'gud'i. Adaba uwe, ba kelaazare ka lapika, á wáká huđe á ña na wá, naba kuke geni ká shansha ñgulmire.

²⁴ Haypa-aha á emnde umele wá, má zlaube kyarka ba shairiya-aatare keni, diyardiya emnde. Amá náza á emnde umele wá, tá taa diseka, sey tá dise am iga á shairiya.

²⁵ Slera shagera keni ba estuwa, tá an'kwa nanna emnde. Ma naránka áte watsewatsire keni, á de shebeka d'ekid'eki.

6

¹ Una wá, yá baká elva á náve-aha. Bademme á náve-aha, a faratersarfe ge dada-aha-aatare ba shagera, geni a zlazlarka emnde zhera á

Dadaamiya, antara elva-aara na má aṅkwa kwaratersá miya ge emnde na.

² Daaci náve-aha na dada-aha-aatare garevge emnde a fetarfe na wá, a baránka am ire-aatare ganakini: ná gulanaagula fatersarfe, adaba gamiyevge egdzar mama-aha am elva á Yaisu *Almasiihu, mi ba kalkale mazla-aara. Una estuweka. A magarmága slera-aatare, baira a jaranauje ge una werre. Adaba dada-aha-aatare ṅanna wá, itare fartarfe á ba an jirire áte Yaisu Almasiihu, daaci náve-aha-aatare keni wayaraterwaya ba kwakya. Kwaya ṅane duksa na ká baterná ka ge emnde, ká kwaratersekwere emmága-aara keni.

Berbire a jirire

³ Má aṅkwa ura á kwaraterse elva umele tsekemme ge emnde, adabaaka jirire á elva á Yaakadada Yaisu *Almasiihu na mí kwaratersá miya ge emnde na wá,

⁴ edda-aara baaka duksa na a disaa ṅane, á gálá ire ba dey, a dise ba gá jawe antara dzágwa elva an emnde. Jeba á emnde ṅanna wá, bademme á emnde tá aṅkwa cenatercena na, itare keni tá kátá gev ba seke itare. Ta gá jawe, tá zlazla emnde, tá dzamaterve duksa shagerka ge ukfe-aha-aatare.

⁵ Jeba á emnde ṅanna wá, gá jáwe á zleka ázetare dekideki, adaba shagerka enkale-aatare, diyarka jirire. Itare, tá kurken má daremda am elva á Dadaamiya wá, watse tá geva emnde a berba.

⁶ Ge jirire wá, má dakemda am elva á Dadaamiya wá, gakevge sleberba ba jirire. Amá

wá, sey máki ká anƙwa á higa arge una anƙwa am erva á ña na.

⁷ Mi sem duniya an erva dey, mí de eptsá keni á ba an erva dey.

⁸ Daaci má shamiyansha kacakaca-aha á miya antara náza za wá, higaumihiga arge una ñanna.

⁹ Amá emnde na tá anƙwa á kuma berbire na wá, tá átire á wáyá duksa na ni á badza emnde ba ñekideki na. Tá anƙwa mbeɗa á dem bada á shaitaine, ta ba seke emnde na ni ta fem sera-aatare am zlegde. Tá de keɗanaakeda shifa-aatare ba ñekideki.

¹⁰ Wáyá á shungu wá, baɗemme á haypa-aha á ba am huɗe-aara. Emnde umele, dzalarevdzale áte unjule á Dadaamiya aɗaba ba wáyá á shungu ñanna. Ta naba yaa fetarfire ba ñekideki, kina keni njaaka ervaunɗe-aatare ñekideki.

Sawari-aha umele am halavuwa á elva

¹¹ Timaute, ekka wá, ka ura á Dadaamiya, ettsufa ire á ña, ganávteka ge duksa ñanna ñekideki. Gevge slejirire á katafke á Dadaamiya, ká maga ba názena á kataná ñane, ekhyanaaka fetarfire á ña, antara wáyáva á ña, ira farvaunɗe á ña. Gevge ura kemaare áza emnde.

¹² Tsaatse ba shagera áte unjule á Dadaamiya, geni ká shánsha shifa na á zleka ñekideki a ɗaaká Dadaamiya ge ñane na. Aɗaba una ñanna ka magaa seydire á katafke á emnde kwakya áte elva na ka fetaara ka átekwa na.

¹³ Yá ndaaka aɗaba Dadaamiya na a femaa ñane shifa am duksa baɗemme na, antara aɗaba

Yaisu *Almasiihu na a magaa seydire á katafke á sleksu *Pilaatu na.

¹⁴ Effa hyema am názena a ndaaka Dadaamiya, emmága an ervaunđe á ña palle. Ettsufu ire á ña, a jerka duksa mándzawe áte ka. Njinja á ba áte una ñanna dem vacite na á de saasa Yaakadada Yaisu Almasiihu.

¹⁵ Á de sawa ñane vacite na má bánba Dadaamiya Saksage, ba ñane palle una Dadaamiya, ba ñane palle una edda á barka, Slekse arge slekse-aha, Yaakadada á male-aha bademme na.

¹⁶ Ba ñane palle una á njá an shifa dem ba ge đekideki. Ankwa á njá am tate á parakkire na baaka sleganavtege đekideki na. Baaka ura a naa Dadaamiya. Zlabe ádaliye baaka edda una á de nanna. Yaikkire antara hakuma wá, ba náza-aara palle dem ba ge đekideki. *Aamin.

¹⁷ Náwa názu ká baterán ge emnde a berba: ma garevge emnde a berba am duniya na keni, a magarka kuravire, a farka tama-aatare keni áte berbire. Adaba diyarka laukte na ni watse á zlala nalmáne ñanna am erva-aatare. Itare keni a farfa tama-aatare á ba áte ndzedá á Dadaamiya na á vamitá ñane duksa bademme, ganakini mí njinja an higa na.

¹⁸ Bateranba geni a magarmága maggwire ba kwakya an berbire-aatare, a magarmaga shagerire. A magarka wadahire, a varaterteva duksa-aatare ge emnde keni.

¹⁹ Má tá ankwa maganá áte una ñanna wá, tá ankwa jahaná nalmane á jirire na á zleka đekideki na ge ire-aatare, tá de shansha shifa a

jirire keni.

²⁰ Ekka Timaute wá, effa hyema am slera na a fakaara Dadaamiya na. Gateravteka ge emnde na wayarwaya befa nara ba dey, antara mága duksa na á zlalaaveka an elva á Dadaamiya deki deki na. Emnde nanna ta bantsa itare ta emnde a diya, amá diya-aatare nanna gevka diya jirire deki deki.

²¹ Ya ndaanaa adaba uwe estuwa? Adaba ndza ta bantsa emnde umele ba estuwa ganakini ta emnde a diya; cekwaangudfi wá, ta naba yaa fetarfire ba deki deki.

A magakuranmaga Dadaamiya ngurna-aara.

Wandala
The Holy Bible in the Wandala language of
Cameroon
La Bible en wandala

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Wandala

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 May 2025 from source
files dated 13 May 2025

dec75dd5-4784-5059-aa00-668d508a6b0d